



# GOI-YAKINTZA'RUNTZ URBILTZEKO NAYEAN EUZKERAZ EGINDAKO UÁATS TXIKIAK. IRUDIMENA

Irudimena gure baitan dugun beste almena da, ta gure baitan bakarik ari da ibiltzen, igitzen, ari-izaten. Ez da iñoiz ere guregan jokutzen, iñola be ez du guregan dagoen ezer ikutzen; beraz, oso-osea gure baitan bizi da, gogoaren almena bezela.

Zer da, bada, Irudimena? Gertatzen diran gauza batzuk irudi berezietaz ikusten eta begiratzen, baña batez ere gertatzen ez diranak gure oldozmanaren oar-erazten, bizi-irudi egokiaz aurkezten, gai-jantzi az inguraturik bailiran erakutsi naye an, baña egitan amets utse an geratzen diralarik. Oldozmene an gogo-biziaz bakarik elikaturik.

Bai, Irudimena almen bat da, gure baitan bakafik ari dan almena. Ez du beste gogo-almenekin ezertarako yarduten; azke da ta iñoiz ez du araurik, ez egokitasunik, ez adionik jaraitzen; eroa dirudi, ziorik gabe asten, jaaitzen eta amaitzen eta eztu zuzenbiderik onartzen. Oldozmena erabiltzen du bakarik agertzeko bidetzat artzen, baña berarekin ere beste a emanik artzeke. Beraz, adimena, oldozmena, oroimena ta beste men guztiak bezela, gure baitan guztien Egiteak berak ja itako legeaz men berezia ikus da.

Irudimenak gure oldozmenera ta ezagumerera be iñun eta iñoiz jazo-tzen ez dan bizi bereziaren befia ekartzen digu, ta berari eskef bizi bakan orén zeatzak ematen dizkigu bizi-bizirik izango bailiran, eta irudi pean gagozene an gure gogoa naranai doakigu berarena ez dan bizi baten barna, ta askotan bidezkoak ez diran bideetan zeaf.

Egitan ez da ondo ulertzen irudimena; nolabait ulertzeko gure adimenak eutsita izan beaf-izango litzake, baña ez adimenari ez ezeri be ez dio burua makurtzen, eta bere jira-biran jafaitzen da beti bere jokera eroan ibiltzen. Nola ulertu, alakotz, men igoko a ta ibilkofa dan ori? Ezin, ulertzeko zearo eziña. Baña bizi da, geron batan bizi da, ari da, ta bera aztertze ko indafaz erakartzen gaitu.

Irudimenaren jokera berezi-berezia da, mugarik gabeko jokera, gure baitan irudiak soferazteko ari dan mena, gure oldozmenean eraturik edo kokaturik uzteko; ezin beste edonun ofelakorik egin, beraz beata du oldozmena bere egipena burutzeko.

Irudi oyek, noski, onak atsegiñak, begikoak izan ditezke, baña bai ta, alderantziz, txa ak, atsekabeak, iguinga iak ere; lenengoen bidez nolabaiteko poza artzen dugu, ta bigafenak itunga iak izaten zaizkigu. Ofengatik gure gogoarentzat egokiak ala ezegokiak izan ditezke, ta alde ortatik irudimenaren egipena ez da zearo alpefik izaten eta bere ondorioak uzten ditu, ala beafean, geyenetan, beti ez esateko, egokitasunik gabe agertuaten.

Irudimena edonoren baitan ari diteke ta egitan beti ari da, eten gabe, era berean yarduten; alarik ere batzuentzat geyago ta biziago agertzen da, ta geron ustez ezin izan diteke ori argi ikusteko ziorik azaltzea, era batean ala bestean zergatik gertatzen dan ofela ain zuzen almen ofek ezerekin a emanik ez duelako. Ofengatik oso zalla bezela ikusi bea dugu irudimenaren izaera zeatzez eta ongi atematen. Ezin, ostera, gure baitan ari dala ukatu.

Alan eta guzti, noiz edo noiz, irudimenak guk egindako edo oldoztutako zerbaiten inguruan agertzen zaigu, ta ofela izanik bidezkoa dirudi gure egipenen edo oldozpenen ondorioa bezela agertzen dala ustea, baña ortaz beafezkorik ikusi eziñean. O ela be, irudimena iñungo araurik ja aitzeke ari dala bayeztu egin beaf.

Batzuetan irudimenak ez ezagunak eta safi ametsezko tokietara eramaten gaitu ta iñoiz jazo ta ikusi ez diran azpegiak egizkoak izango bailiran erakusten dizkigu. Ñola ta zergatik gertatzen da itxura utsa dan ori?; zalla dala deritzaigu erantzun egokia galdera o i ematea; alaxe, ofengatik ofelakoai ametsak edo irudikeriak dei-egiten dizkiegu. Baña gertatze ori edonorengan jazo diteke; irudimena azke jokutzen, ezerk eragin gabe, berez dagokion jokaera betetzean. Ofela argi erakusten digu gurea izan diteken beste gogo-almenarekin a emanik eztuela; alakotz, guztiz loka-bea lez iritzi beaf dugu gure baitan ari dan almen au.

Etekiñik eman ote dizaiguke irudimenak? Batzuetan bai ta ez txikia gañera. Ertilarentzat, batik bat, oso laguntza aundia ematen du, erti-lanak irudimenaren semeak bezela ikustea, ongi ulertzeko ta atemateko be, bea a dalako. Irudimen aundikoa dala esaten da ertilari oni ala ari buruz, eta erti-lanak bezela onartzeko ezinbestekoa dala dirudi irudimenezkoak izatea, ofela ezpada nun-nai gauza a unta bezela begiratzen dalako ta aipaga itzat iñork onartu gabe geratzen da. Egitan, erti-lanak so erazteko, irudimena baitezpadakoa agertzen zaigu; ta ofela izanik etekin aundi ta edefa ematen digula esan beaf da.

Ñoski, batzuetan ere, kaltega ia izan diteke irudimena, arazo zeatzetan, gauzak, berak diran bezela, begiratzen eta erabiltzen ezinbestekoa dalako, ta oyetan irudimena sartzen bada, geyenetan oso kaltegrafia izan ditekkelako.

Ametsak izaten dira, irudimena ari-izateko, bide egokienetakoak, lotan egiten diran ametsak batez ere; ta ametsak irudimenaren ondorioak bezela ikusi ote ditezken galdetu dezakegu; ala irudimenak ain zuzen sortu-

ta? Oía o , gureztat, argi ikusten ez dan gertapena. Guztiok egin ditzakegu ametsak lotan gagozenez, ta, bearbada, egokiena izango litzake gertapen ori onela jazoten dala esatea: Ametsak, lotan izaten diran ametsak, zio batengatik ala ziorik izan gabe, gure baitan sortzen dirala, baña gure naimenetik at beti. Jakiña, lotan gagozenez gure almen guztiak lotan ere, irak lez geratzen zaizkigu, ta o engatik ez da ongi ikusten nola edo zergatik gertatzen diran ametsak; alaz ere ortxe dagoz edonoren baitan yarduten. Ez dira gauza bere ametsak eta irudimena, baña lagun onak, oso onak, bai bederen, beren jokera berbera balta, ta bietatik sortzen diran irudiak ia berdiñak dirala atematen dalako.

Irudimenaren gertapena aztertzean ongienik oa diteke geron baitan dugun gogo-bizia nolako nabari ta zabala dan, ura azke ta ezefenpean gertatzen dalako; berez, irudimena gure baitan berez bizi ta ari dala ikusten da argi, almen azke bezela ta beste almenekin bea ezko afemanik ukan gabe. Ametsak, aitzitik, ba-dute zer ikusi geron baitan dauzkagun beste almenai buruz, batik bat oroimenari buruz. Ofela, geyenetan, beti ezpada, gure au eko bizian gertatu zaizkigun goraberak eta ezagutu ditugun notiñak agertzen dira, lotan o elakoak erabiltzen, ametsak egiten ditugunean. Alaz ere, geyenetan, ametsetan gogoratzen ditugun notin eta gauzak nastuta agertzen dira, oyen artean bizian izaten ez dan a emanen. Zer dala-ta?, orixe bai dala zara atemateko; nolabait irudimena ortan sartzen dalako?, nork esan?, oso zara iruditzen baita ori zeatzez ikustea. Agian bai, ori gerta ditekela uste dezakegu; ba-dirudi ametsetan notin ezagunak eta gauza afuntak agertzen diranean, irudimena oyetan ari ez dala, baña ametsetan irudikeriak sortzen badira, ustekoa da artarako irudimena eragirea dala; ta ofela izan ezkeru, argi agertzen da irudimena, gogoaren beste almen guztien antzeko, lotan geratzen ez dala, ta ortik atera dezakegu, bidezko ondorioaz, irudimena gure baitan azke ari dala, beste almenetatik azke; beraz, egitan, berez gogo-almen bat dala adierazten.

Dana dala, irudimena, ametsak eta oroimena, geron baitan, bakoitza bere aldetik, ala noizpait alkartzean ari zaizkigu gure gogoaren bizian barna, batez ere lenengo biak. Baña lenengoa da baka ik gogoaren almena bezela agertzen dana, oso almen bedegafa.

**U estarazu'ta Andoni**

